

סימן לה

בס"ד, פעה"ק ירושלם ת"ו, עש"ק י"ד תשרי ערב חג הסוכות תשס"ד לפ"ק.

שפעת שלומים בטל וכרביים ישפע ממרומים למע"כ רב האי גאון וצדיק נזר ישראל ותפארתו כש"ת רבי יעקב ארי' מיליקאווסקי שליט"א כ"ק אדמו"ר מאמשינאור.

מאמשינאור

אחרי קידה והשתחויו' אל מול פני הדרת גאון קדשו שליט"א הנה עתה באתי על דברי תורה והוא בנוגע לסכך הסוכה בקנים המתחברים יחדיו אחד אל אחד על ידי חבל של גמי העובר בתוך עבים של הקנים ועל ידי זה הם נאחזים הרבה קנים בב"א וקל מאד לסכך בהם את הסוכה.

והנה מע"כ הדג"ק אמר לי דלא צריך ליה מילתא דאין עליהם דין חבילה דאסור לסכך בהם כמבואר בשו"ע או"ח (סי' תרכ"ט סעט"ו) וכבר אמרתי למע"כ הדג"ק דלענ"ד כל עיקר חיבורם של אלו הקנים יחד אינם בגדר חבילה כלל וכלל דעיקר מהותו של חבילה הוא שם כולל של קיצוץ הרבה חלקים הנפרדים כל אחד ואחד לצדו ולכורכן בצריכה אחת יחד ולטלטל כולן יחד בהגבהה אחת ולא יטרוך לטלטל כל חלק וחלק בנפרד לעצמו וכמו שפירש המתרגם בספר הערוך בערך חבל צינדל מאססע מענגע, והדבר ידוע כי מלת צינדל הוא התירגום של צריכה אחת ומלת מאססע הוא מורה על הריצוי וכן מלת מענגע הוא לשון המורה על הרצוי בלשון יודיש דייטש והוא גם שם המושאל גם לשאר ענינים, וכמו שמצינו לגבי מלות הלשון מלות חבילות חבילות שהכוונה שלא לעשות קיצוץ של כמה מלות ביחד בחדא מחתא וכן מצינו עוד בצ"מ (פ"ד ע"ב) היקפתנו תשובות חבילות שאין בהם ממש ויעוין עוד בספר הערוך (שם), מכל הני דוגמאות שהביא שם וכל זה אינו ענין לנידון דידן כי צידון דידן אין המטרה בחיבור כל הקנים ביחד כדי שיהיו מקוצצים יחד ויהיה בקל לטלטלם יחד ממקום למקום דאי משום הא בודאי דלא היו מחברים אותם יחד באופן כזה אחד אל אחד והיה סגי לכרוך אותם יחד בצריכה אחת כחבילות הרגילים אלא לדארה המטרה בזה הוא שיהיו מחברים יחד אחד אל אחד כשהם מופשטים ומונחים מסודרים יחד אשה אל אחותה לסכך הסוכה והוא ממש כוונה הפוכה מקיצוץ של חבילה רגילה ולא יתכן לכנותו בגדר חבילה.

שוב ראיתי כי בספר זו כבר נאמרה בקצירת האומר בשו"ת אמרי יושר (ח"צ סי' י' אות ו') יעו"ש שנשאל שם בשאלה בעין נידון דידן דהיה דרכם כששולחין לולבים למקום אחר היו כורכין סביבם קנים עבים וקשים שהיו מונחים זה אל זה ומחברים על ידי חוט המקשר כל קנה לקנה המונח אצלו וכורכין בתוכם את הלולבים כדי שלא יתקלקלו על הדרך ואחרי שולקחים את הלולבים משליכין את התכריך לחוץ, ונשאל שם אם מותר אח"כ להשתמש עם קנים אלו לסכך בהם את

הסוכה וכחצ (שם) בתוך דבריו בזה"ל וגם מטעם חבילה ליכא לפי מש"כ כת"ר שאין החבילה על כולם רק אחד קשור לחבירו אין זה חבילה לכן משורת הדין נראה דמותר לסכך בהם. הרי דמפורש יוצא מדבריו דאין קשירה כזו בגדר חבילה ובדאי התכוון למה שכתבתי אלא שקינר, בלשוננו ועל כל פנים נראה דאין שיהיה טעמו וסדרתו בזה הרי על כל פנים מפורש יוצא מדבריו על מציאות כזה דאינו בגדר חבילה שאסרו חז"ל לסכך בהם.

ויותר מזה מנאמי הדבר בפשיטות להיתירא בשו"ת משנה שכיר מא"י הגאון מוהר"ר ישכר שלמה טייכטהאל זצלה"ה הי"ד (או"ח סי' קע"ב, הוצאת מכון ירושלים) שנשאל ג"כ בזה בשנת תרפ"ח על אותם הקנים שכורכין בהם הלולבים אם מותר לסכך בהם, ומבואר שם דהרצ השואל דעתו היה לאוסרן מכה שני טעמים, האחד, מטעם חבילה כי יש בהם כ"ה קנים ויותר והיא חבילה שקשורה משני ראשין וגם באמצע שיכולין לטלטלה כמבואר ברמ"א (או"ח סי' תרכ"ט סעט"ו), והשני, שהן מקבלים טומאה כיון דנעשו לקבל בהם הלולבים יעו"ש.

והוא ז"ל השיב על זה בזה"ל תשובה מה שפסקל אותם המחלואות משום חבילה לפענ"ד לית כאן שום חשש משום גזרת חבילה דדוקא באגד שנאגד כדי לטלטלו באגדו גזרו משום חבילה לייבש אצל אם נאגד לתכלית אחרת אין כאן גזירת חבילה ובהדיא פסק המחבר (שם סעט"ו) חבילה שאין קושרין אלא למוכרה כו' אינה חבילה ואם כן כאן דקנים אלו לא נאגדו כדי לטלטל הקנים יחד רק למחללת שיכול לקבל הלולבים ולשאת הלולבים על ידן ממקום למקום אם כן תכלית אגידתן לא היתה בשביל הקנים לטלטלן באגודה אחת רק לתשמיש הלולבים ולמלאכת הלולבים בזה האופן אין כאן גזירת חבילה, מדע שכן דאם לא כן המחללת דתנן במתנין (סוכה י"ט ע"ב) ובצריכתא דפליגי תנאי ואמוראי היכא משכחת לה הא מחללת בלאו הכי אסירא משום חבילה דודאי יש במחללת אף בקטנה יותר מכ"ה קנים ועל כרחק דאין במחללת משום חבילה יעו"ש.

הרי מפורש יוצא מדבריו אלו דאין בקנים אלו שום ענין לגבי איסור חבילה, איברא דמש"כ שם דתכלית אגידתן לא היתה בשביל הקנים לטלטלן באגודה אחת רק לתשמיש הלולבים בודאי דסברא זו לא שייך צידון דידן שלא נעשו לצורך קבלת שום דבר רק לצורך הסיכוך שיהיה יותר קל ויותר נאה דהיינו שיהיה מסודרים היטב זה אל זה אשה אל אחותה ויהיו הקנים יותר קל ויותר נאה לסכך בהם, מכל מקום הרי על כל פנים דתכלית אגידתן יחד אינו בכוונה כדי להקל שיהיה אפשר לטלטלן יחד ממקום למקום רק לצורך הסיכוך בהם ועל הדרך שנחבאר למעלה בס"ד.

ושוב מסיק בזה א"י (שם) בזה הלשון שוב מנאמי בהדיא כן בצ"ח (שם ד"ה ומה שכתב הר"ן) שכתב בזה

ובקשתי שטוחה אל מול פני מע"כ הדג"ק שליט"א שישום נא עין עיונו על דברי אלו שהצעתי אל מול פניו ויעירני נא באם יעלה על דעתו הק' להעירני באיזהו מקומן של הדברים.

מנאי מתאבק בעפר רגלי הצדיקים
מאיר בן פרומט בראנדסדארפער

סימן לו

בס"ד, בעיה"ק ירושלם ת"ו, יום ה' לס' ונברכו בך כל משפחות האדמה ה' כסלו תשס"ח לפ"ק.

שלום וכל טוב למע"כ האברך המצויין מו"מ בתו"ש
מו"ה שמואל צבי יפה - שלעזינגער הי"ו.

יצא לאור 2017/08/08

אחדשה"ט הנני בזה להשיבך על שאלתך אשר הצעת לפני במגילת אסתר בפסוק ויגד מרדכי לאסתר המלכה, שטעה הסופר וכתב במקום אסתר המלכה מרדכי המלכה, אם יוצאים ידי חובת קריאת המגילה במגילה כזו או לא, ויסוד ספיקתך בזה הוא עפ"י מה דמבואר בשו"ע או"ח סי' תר"צ סע"ג דבריעבד אם השמיט הסופר תיבות באמצע ואפילו עד חציה וקראם הקורא על פה יצא והארכת בביאור צדדי ספיקתך בזה לכאן או לכאן.

והנה אין דברך מבוארים היטב גופא דעובדא היכא הוה, דמה היא טעות הסופר שהיה לו בזה אם רק השמיט תיבת לאסתר והיה כתוב ויגד מרדכי המלכה, או שכתב ויגד מרדכי מרדכי המלכה דבעצם יש כאן שני טעויות הכפלת תיבת מרדכי והשמטת תיבת לאסתר או שכתב ויגד מרדכי למרדכי המלכה, אשר לענ"ד נפקא מינה גדולה להלכה יוצא ביניהם וכמו שאבאר בס"ד.

והנלע"ד דאם הטעות הייתה רק השמטת תיבת לאסתר וכתב ויגד מרדכי המלכה דזכה"ל גוונא הדבר פשוט דהמגילה כשרה אפילו לקרות זה לכתחילה כשאין לו מגילה אחרת והוא דין המבואר בשו"ע שם דאם השמיט הסופר תיבות באמצע אפילו עד חציה המגילה כשרה. ועיין במג"א ס' תרנ"א סק"ו.

אמנם אם הטעות הוא שכתב ויגד מרדכי למרדכי דהיינו דאיכא כאן שני טעויות השמטת תיבת לאסתר, ומה שכתב במקומה תיבה אחרת שאין לה שייכות כאן כל עיקר שהרי מרדכי לא דיבר עם אדם אחר ששמו מרדכי וזכה"ג נלע"ד דכל אפיין שוים דהמגילה פסולה, דעד כאן לא שקלו וטרו הפוסקים אלא ציתיר וחסר דהיינו זכפילת תיבה פעמיים שהיא תיבה שנכתב במקומו אלא שהיא מיותר ושלא לצורך כגון מרדכי מרדכי שהיא תיבה שנכתב במקומו אלא שהיא

הלשון דדוקא אגד שעושין בחצילות כדי לטלטל כל האגד שלא יהא צריך לטלטלו אחד אחד התם הוא דגורו רבנן דאין לספק בהן גזירה משום חצילה שהעלה ליבש, אבל כל שאר אגד שאינו עשוי לטלטלו באגדו כמו הני צריפין שאוגדין בהם הציידין כדי להתקיים מלאכתן בתוכן אין בהם משום אגד והרי הן דומין למחללות העשויות לסיכוך דאע"ג שהם ארוגים ואגודים אין בהם משום אגד ומסככין בהן ללא גזרו בהם משום חצילה שהעלה לייבש עכ"ל הצ"ח והכי נמי נאגדו הקנים הללו לצורך הקנים לטלטלן באגודה, אלא נאגדו רק לצורך הלולצים לקבלן בתוכן אם כן דמין לצריפי הציידין דהואיל ונעשו לקבל מלאכתן בתוכן לית בהו משום גזירת חצילה והכי נמי כן, ומסיק בזה שם אה"י זללה"ה, כי גם הצ"ח הביא אותה מדין מחללת כמש"כ הוא מקודם וכיוון בזה לדעת הצ"ח ופשוט הוא ואין צריך לפנים.

והנה עיינתי בדברי הצ"ח וראיתי שכתב שכן כתוב ג"כ בשלטי הגבורים על הרי"ף (ו' אות ז') וז"ל השלטי הגבורים (שם) כל אגד שאינו עשוי לטלטלו באגדו אינו אגד שכן דרך החצילים שאוגדין אותן כדי לטלטל כל האגד ולא יהא צריך לטלטלו אחד אחד לפיכך הצריפין שאוגדים הקלמים שלהם ואורגין אותן להתקיים מלאכתן אין בהם משום אגד והרי הן דומין למחללות העשויות לסיכוך שאעפ"י שהן ארוגים ואגודים אין בהם משום אגד ומסככין בהם כמבואר בקונטרס הראיות עכ"ל.

הרי נמצא באר היטב צ"ד דלדעת השלטי הגבורים והצ"ח וגם דעת הר"ן כן הוא דאין בכל כגון דא שום שייכות לגזרת איסור סיכוך בחצילה, ופשוט וצדור לענ"ד דאין שום סבבה לחלק בין נידון דידן לנידון שלהם, כי העיקר תלוי אם האגד נעשה לצורך טלטולו ממקום למקום וכמו שהוכיחו השלטי הגבורים והצ"ח וסיעתם.

איברא דלגבי השאלה שנשאל על זה אה"י זללה"ה מסיק הוא בזה לאיסורה מכת טעם השני שכתב הרב השואל משום דנעשה לקבלה ומקבל טומאה וכתב שם בתוך דבריו וכתב זא לידי ספר אמרי יושר להגאון מטארנא וראיתי שם שנשאל בזה והתיר ואני על משמרת אעמודה וכו' ומסיק שם בקיום דבריו צנוגע להשאלה שנשאל על זה כללו של דבר דאין לספק במחללות הללו עד שיפרדו לגמרי ויהיו כמו שנולדו אחד אחד אז שרי לספק בהן יעו"ש.

ומכל מקום פשוט דאין בזה שום ענין לנידון דידן דכל עיקר הנידון הוא משום גזירת חצילה וכבר נמצא צ"ד דלית דין צריך צושש וכל אפיין שווין בזה דאין זה בגדר גזירת חצילה שאסרו חז"ל ותו לא מידי.

הנלע"ד דכתבתי ויעזור השי"ת שלא נכשל בדבר הלכה וזוכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא אכ"ר.